

Hajlítsuk meg kissé a nyúl első lábát és tapogassuk ki hüvelykujjunkkal a láb külső oldalán a könyök felett kb. 1 cm-re ülő kis porcogót. Ha könnyen és kétségtelenül megérezzük a csomóeszkát (ami csomósan megduzzadt porcogó szövet): a nyúl fiatal; ha alig érezzük: a nyúl középkorú; ha nem érzünk ott ott semmit, teljesen síma a csont: a nyúl öreg.

4. Ha sötétebb a szőrözet: az állat fiatalabb.

5. Ha a homlokon kis fehér folt látható: a nyúl fiatal.

6. Ha az első lábánál felemelve, az első láb könnyen törik: a nyúl fiatal.

7. Ha az állkapcsot az állkapocságak összekötésénél két oldalról megnyomjuk és ez könnyen elpattan; a nyúl fiatal.

8. A testnagyság is támpontot nyújt a vadászidény elején, bár a korai ellésű darabok öszre jól kifejlődhetnek.

Forrásmunkák: *Stroh* és *Bieger* erdőmester munkái.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Választmányi ülés

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya 1940. évi szeptember hó 10-én ülést tartott, amelyen megjelentek: báró *Waldbott* Kelemen elnök, *Biró* Zoltán ügyvezető, *Ajtay* Jenő, *Bartha* Dezső, *Czilinger* János, vitéz gróf *Festetics* Kristóf, dr. gróf *Forgách* Balázs, *Földváry* Miksa, báró *Inkey* Pál, *Ivanich* Ferenc, *Kovács* Gábor, *Lády* Géza, vitéz *Lámfalussy* Sándor, *Lengyel* Sándor, gróf *Mailáth* György, *Matušovits* Péter, vitéz *Onczay* László, dr. *Osztrólczyk* Miklós, *Papp* Béla, *Riedl* László, *Rochlitz* Béla, *Schenkengel* László, *Takács* Zsigmond, *Tóth* Bódog és *Vuk* Gyula választmányi tagok és dr. *Mihályi* Zoltán titkár.

Távolmaradásukat kimentették: gróf *Keglevich* Gyula és gróf *Széchenyi* Bertalan tiszteletbeli-, valamint dr. *Ajtai* Sándor, *Bencze* Pál, báró *Biedermann* Imre, gróf *Esterházy* Móric, *Földes* Tibor, gróf *Károlyi* Gyula, *Molcsányi* Gábor, herceg *Montenuovo* Nándor, örgróf *Pallavicini* A. Károly, dr. *Papp-Szász* Tamás, *Pászthory* Ödön, vitéz *Rábay* Gyula, *Véssei* Mihály, *Walla* Ferenc, *Urbánfy* Ignác és *Zsombory* Ignác választmányi tagok.

Báró *Waldbott* Kelemen a határozatképeség megállapítása után a jegyzőkönyv hitelesítésére *Papp* Bélát és *Kovács* Gábort kérte fel és az ülés jelentőségét a következő megnyitó beszéddel méltatta:

„Tekintete Igazgató-választmány!

Első szavunk legyen felszabadult testvéreinké, akik 22 esztendei nehéz rabság után térnek vissza hozzánk.

Sohasem adtuk fel a reményt, hogy elkövetkezik ez az örömteljes pillanat; minden megaláztatáson, sanyargatáson és szegénységen keresztül bízunk az egy isteni igazságban, a magyarság örök jogaiban, tettrekéstségében és vezéreinek bölcsességében.

Forró szívvel adunk hálát a Mindenhatónak, hogy reményeinknek egy újabb nagy részét valóraváltotta és lehetővé tette, hogy megbékéltebben, hitben, számban és gazdaságilag megerősödvé nézzünk a holnap elé.

Szálljon hódolatunk elsősorban országgyarapító *Kormányzónk* felé és kérjük az Egek Urát, tartsa meg öt nekünk a magyar feltámadás végleges beteljesedéséig.

Hogy az erdőgazdaság szempontjából mit jelent az újabb 44.000 km²-nyi terület visszatérése, ezidőszerint pontosan alig lehet felbecsülni. Körülbelül 2.700.000 k. hold erdővel lettünk ismét gazdagabbak és ezzel erdőállományunk elérte a 6.000.000 k. holdat, ami mintegy 22%-os erdő-sültségnak felel meg.

Félmillió holdnyi tölgyes, 1.200.000 hold bükkös és — ami a legörvendetesebb — 1.000.000 hold fenyő-erdő került vissza ismét hozzánk.

Ez a nyereség olyan fatömegbeli szaporulatot jelent, amely nemcsak teljes mértékben biztosítja ellátásunkat, hanem esetleg kivitelre is módot ad.

Ez azonban számos olyan körülménynek a függvénye, amelyekkel kapcsolatosan a *legnagyobb óvatosság* ajánlatos. A vasútvonalak kettévágása, az erdők jó részének feltáratlan volta, az előző uralom ismert rablógazdálkodása és egyéb nehézségek a legközelebbi jövőben aligha engedik meg, hogy az erdők teljesítőképessége hiány nélkül érvényesülhessen hazánk fagazdaságában.

Az új távlatok mindenestre *új termelési politikát kívánnak*, amelyben most már a szükségletek teljes fedezésének, új fogyasztó területek megnyitásának, a fűrészipar és cellulóz-gyártás fejlesztésének kell előtérben állania.

Az árszabályozás kérdése már másodrangú lehet és bizvást mondhatjuk, hogy azt az egészséges termelési politika minden kényszerintézkedés nélkül is helyes irányba fogja terelni.

Minden vonalon nagyszabású tervezésre és megfeszített munkára lesz szükség, hogy a súlyban meggyarapodott erdészeti megfélemlhessen azoknak a kívánalmaknak, amelyeket joggal állít fel vele szemben a magyar közgazdaság.

Gondoljunk itt mindjárt arra is, hogy ennek az óriási munkának az elvégzésére megfelelő számú *szakemberre* is szükség lesz és ne feledjük el, hogy *eredményes munkát csak jölfizetett, megelégedett alkalmazottól lehet várni*, aki minden idejét, erejét és odaadását kenyéradójának tudja szentelni és nem kénytelen megélhetése, csalája érdekében mellékkereset után szaladgálni.

Az az óriási nemzeti kincs, amelyet ma a gondosan kezelt erdő képvisel, elsősorban az *állam* kezében jelenti fagazdaságunk irányításának és korszerű kiépítésének a lehetőségét.

Ezért már most arra kérjük az államerdészet igen tisztelt képviselőit, kövessenek el mindent, *hogy a m. kir. erdőmérnöki kar munkája anyagi szempontból is megfelelő méltánylásban részesüljön*.

A választmányi ülés összehívására a fagazdaságot érintő újabb rendeletek szolgáltattak okot.

Ezek a rendeletek nem érték bennünket váratlanul. Hiszen éppen egyesületünk volt az utóbbi hónapok során *többször* és hangsúlyozottan rámutatott arra, hogy a fagazdaság irányításának jelenlegi módja feltétlenül kényszerintézkedésekhez fog vezetni.

Felkérem az ügyvezető urat, legyen szíves ezt a tárgyat részletesen ismertetni."

Báró Inkey Pál a napirend tárgyalása előtt az Erdészeti Lapok júliusi füzetében „Szükség van-e egyesületi életünk reformjára“ c. tanulmányt tette szóvá. Miután ez a füzet első közleményeként jelent meg, azt a látszatot keltheti, hogy az egyesület állásfoglalását fejezi ki. A véleménynyilvánításnak minden kérdésben meg kell adni a teljes szabadságot, de az egyesület életét és szervezetét közelről érintő kérdésekben előbb

beható tárgyalásokra van szükség, mielőtt valamilyen hivatalos állásfoglalás közzétételére kerülne a sor.

Dr. Mihályi Zoltán titkár előadta, hogy a szóbanforgó tanulmány szerzője már áprilisban beküldte a munkáját, de az különböző akadályok miatt csak júliusban kerülhetett a nyomdába. Közzétételét nemcsak azért látta szükségesnek, hogy az egyesület vezetőségét a szabad véleménynyilvánítás megakadályozásának a vádja ne érje, hanem azért is, mert a tagok körében bizonyos elégedetlenség tapasztalható és célszerűbb ennek a békés levezetése, mint az agyonhallgatása. A füzetben tehát minden szándékosság nélkül, mint időszerű kérdés került a közlemény az első helyre, ami azonban távolról sem az egyesület állásfoglalásának a jele, mert — amint azt egy, a múlt év őszén közzétett nyilatkozat is megvilágította, — ilyenek csak az „Egyesületi közlemények“ c. rovatban megjelent, vagy az elnökség aláírásával ellátott közlemények tekintendők.

Bíró Zoltán hangsúlyozta, hogy a tanulmány megjelentetéséhez ő maga is ragaszkodott, mert úgy érzi, hogy az egyesületnek az utolsó 10 évben végzett munkájáért elsősorban ő felelős. A cikkíró legtöbb kívánságával nem ért egyet, mert nézete szerint azok az erők szétforgácsolódására vezetnének, de minden bírálattal szembe kíván nézni.

Az *elnök* annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az egyesület csak akkor felelhet meg a hivatásának, ha továbbra is az egész magyar erdőgazdaság érdekeit képviseli. — Mélyreható szervezeti reformokat nem lehet egy-egy véleménynyilvánítás alapján, személyek kicserélésével és napok alatt megvalósítani; a javasolt változtatásokat gondosan, mindenre kiterjedő figyelemmel kell mérlegelni és az összes érdekelték meghallgatása után az *alapszabályok esetleges módosításában* érvényre juttatni.

A *titkár* magyarázatát — mintán még kijelentette, hogy félreértések elkerülése végett a jövőben a közlemények sorrendjét is mérlegelni fogja — az igazgató-választmány tudomásul vette.

Az *ügyvezető* a nemrégien megjelent rendeletekkel kapcsolatban az egyesület munkáját ismertette.

Az Anyaggazdálkodási Bizottságban már a múlt év őszén rámutatott a faellátás körüli nehézségekre és nyomatékosan figyelmébe ajánlotta a minisztériumok képviselőinek, vigyék a kérdést a legfelsőbb fórumokig, mert el fog következni a felelősségvönás ideje.

Ez év februárjában személyesen beszélt a földművelésügyi miniszter úrral és ugyancsak figyelmeztette Ónagyméltóságát az egyre súlyosbodó helyzetre.

Az erdészeti főosztály mindent elkövetett a helyes megoldás érdekében.

Júniusban az elnök úrral együtt felkeresték a miniszterelnök urat a felsőházban, aki nagy megértéssel fogadta előterjesztésüket és azt kérte, foglalja össze az egyesület egy rövid memorandumban a javaslatait. Ez haladéktalanul meg is történt.

Az emlékirat 9 pontban ismertette az egyesület elgondolását és kiemelten hangsúlyozta, hogy *teljes értékű megoldásra csak akkor lehet számítani, ha a fagazdaság minden részletkérdését — beleértve az ármegeállítást is — a kormányzat visszautalja a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe és a végrehajtást megfelelő anyagi eszközök rendelkezésre bocsátásával is támogatja.*

Másfél hét múlva a főosztály elkészült a rendelet-tervezettel, de a kormányintézkedés — különböző és részben ismeretlen okok folytán — csak jóval később és egészen más formában látott napvilágot.

Lukács államtitkár úr is a legnagyobb készséggel támogatja az egyesület törekvését, de addig, amíg az intézkedés joga nem kerül teljesen a földművelésügyi minisztérium kezébe, nem lehet végleges orvoslást remélni. Pedig a tél az ajtó előtt van, fa nincs, mert a készletek nagyrésze még az erdön tárol és a leszállításhoz szükséges fuvarerő — annak ellenére, hogy a fuvarbérek rendkívüli mértékben emelkedtek — teljesen hiányzik.

Szomorú elégtétel az egyesület számára, hogy mindezt előre megjósolta ismételt felterjesztéseiben, de a panasz mellett a segítség lehetőségét is keresni kell. Ezért azt javasolja, kérje megegyeszer az egyesület a földművelésügyi miniszter urat, rendezze haladéktalanul és közmegnyugvára a kérdést.

A magyar erdőgazdaság a legnagyobb bizalommal várja a miniszter úr intézkedéseit, csak egy a fontos, hogy azok végre-valahára megjelenjenek és kellő eréllyel érvényesülhessenek.

Vitéz Onczay László a vezetése alatt álló erdőgazdaságból hozott fel néhány megdöbbentő példát annak a megvilágítására, hogy a faellátás kérdése valóban a legsúlyosabb.

Báró Inkey Pál kifogásolta, hogy a rendeletek nem eléggé világosak és a napisajó helytelenül tájékoztatja a közönséget.

Többek hozzászólása után az igazgató-választmány egyhangulag úgy határozott, hogy az egyesület megegyeszer felterjesztéssel fordul a földművelésügyi miniszter úrhoz és az *elnök* készséggel vállalta, hogy a beadvány másolatát személyesen viszi a miniszterelnök úrhoz.

Báró Inkey Pál tájékoztatást kért arról, milyenek a visszacsatolt erdélyi területek erdőgazdasági viszonyai és mit jelentenek azok az ország faellátása szempontjából?

Az ügyvezető kifejtette, hogy egyelőre csak a háború előtti helyzet szolgálhat a megítélés alapjául, mert a jelenlegi, tényleges adatok felvételére eddig sem idő, sem mód nem volt.

A tüzfiaellátás szempontjából a legfontosabbak a szatmári és bihari részek, mert innen a kitermelt készlet részben a felszabadult Tiszán, részben pedig vasúton szállítható. A békében ez a terület a főváros szükségletének 40—45%-át, az Alföldnek pedig 15%-át elégítette ki. Az utóbbi a még hiányzó tüzfiamennyiséget a vissza nem került bihari részekről, Arad—Resica vidékéről kapta. Most azonban valószínű, hogy ott nincs is kitermelt készlet, mert a magyar munkásokat arról a vidékről Beszarábiába vitték katonának és így nem dolgozhattak.

Romániából egyébként se nagyon lehet tüzfibehozatalra számítani, mert Bukarest maga is nehézségekkel küzdött a mult télen.

Fenyő Csík, Háromszék és Maros-Torda vármegyékben elegendő lenne, de nehéz hozzáférni. A Maros kb. 300 km-s sávon idegen területen folyik és a tutajozás rajta egyébként is nagy mértékben függ az időjárástól. Ezidőszert azt sem tudni, hogy a visszakerült részekben mennyi a készlet, de nagyon vérmes reményeket nem szabad táplálni, mert máris érkeztek hírek arról, milyen óriási területekről tűnt el az erdő az idegen uralom alatt. A román szaklapok maguk is több ízben szóvátették, hogy a néhány év előtti nagy fakereslet és az idegen tőke beözönlése sajnálatos erdőpusztításhoz vezetett, főleg Erdélyben.

A legsürgösebb teendő tehát az eddigi hozzáférhetetlen részek *kellő feltárása, a termelés érélyes megszervezése és vezetése, valamint az akadálytalan leszállítás biztosítása lenne.*

Ha a katonai igazgatáshoz kirendelt erdőmérnököknek megfelelő hatáskört adnak, ha kellő számú munkást és bőséges anyagi forrásokat bocsátanak rendelkezésükre, talán lehetne valamilyen eredményre számítani.

Az idő azonban nagyon előrehaladt, a munka óriási és szakember egyáltalában nincs. Most bosszulja meg magát, hogy az egyesület 15 éven keresztül hangoztatott sürgetései nem találtak meghallgatásra. A fiataloknak elment a kedve az erdészeti pályától és ennek következtében ma nincs megfelelő tartalék, amelyet munkába lehetne állítani.

Vuk Gyula arról számolt be, hogy értesülése szerint a 12 nagyobb erdélyi város évi tüzfizafülsége mintegy 80.000 vasúti kocsiakomány, ezek részére a román termelésből csak mintegy 30.000 vagonnyi készlet van.

Egyelőre tehát szó sem lehet arról, hogy a visszacsatolt erdélyi részekből kivitelre kerülhessen valami. Örülni kell, ha nem az ország más részéből kell oda is fát szállítani. Románia pedig egyáltalában nem fog fát kivinni, mert maga is 10.000 vasúti kocsiakományt vásárolt nemrégiben Bulgáriától.

Az elnök az erdőmérnökhányt tette szóvá. Miután okszerű erdőgazdálkodást szakemberek nélkül folytatni nem lehet és értesülése szerint a visszacsatolt területen sincs annyi erdőmérnök, amennyire szükség lenne, azt javasolja, forduljon az egyesület ebben a kérdésben is felterjesztéssel a földmívelésügyi miniszter úrhoz, hogy kövessen el mindent az erdőmérnökhallgatók számának az emelkedése érdekében.

Az ügyvezető hangsúlyozta, hogy ezen a téren elsősorban csak a javadalmazás megfelelő javulásától lehet eredményt várni. Ha az állami és magánszolgálatban az erdőmérnök munkája anyagi szempontból is kellő megbecsülésben részesül, az erdőmérnöki pálya önmagától visszanyeri régi vonzóerejét.

Gondoskodni kell azonban arról is, hogy az egyetemen elegendő számú ösztöndíj és egyéb kedvezmény serkentse a fiatalságot. A gyakorlatban pedig átmenetileg a szaktanácsadók munkakörének a kiterjesztésével lehetne segíteni a nehézségeken, ha az erdőmérnöktartásra kötelezett magánuradalmaknál a kormány ideiglenesen a szaktanácsadói kezelést engedélyezi.

Az igazgató-választmány az elnök és az ügyvezető indítványát egyhangulag magáévá tette és úgy határozott, hogy az egyesület ilyen értelemben fordul felterjesztéssel a földmívelésügyi miniszter úrhoz.

Az ügyvezető ezután bemutatta *Láng Rezső* tanár („Sólyom”) levelét, amelyben a neves vadászati író hálás köszönetét fejezi ki, hogy a köteleességteljesítésük vértanúiként elhunyt erdészeti és vadászati alkalmazottak emlékének megörökítésére vonatkozó indítványát az egyesület magáévá tette és a gyűjtést megindította.

Indítványára az igazgató-választmány egyhangú helyesléssel hozzájárult ahhoz, hogy az adakozók sorát az egyesület nyithassa meg 100 pengővel.

Az ügyvezető ezután a földmívelésügyi miniszter 74.341/1940. sz. leiratát ismertette, amely arról értesíti az egyesületet, hogy a magán-gazdaságokban alkalmazott erdészeti altiszteknek az OMBI-nál való biztosítási kötelezettség alóli kivonása és az 1938. évi XII. t.-c.-nek novelláris úton való kiegészítése ügyében tett előterjesztését nem teljesítheti.

Az igazgató-választmány az elutasítást sajnálattal vette tudomásul.

Hasonlóképpen beszámolt az ügyvezető a földbirtokpolitikai célokra igénybevett ingatlanok közé beékelte erdők erdőgazdasági művelés alóli kivonásának engedélyezése tárgyában tett beadvány sorsáról, amelyre vonatkozólag a földmívelésügyi miniszter úr 116.859/1939. sz. leiratában megnyugtató választ adott.

Végül az erdészeti középiskolát végzetek intéző-bizottságának a földművelésügyi miniszter írchoz benyújtott emlékiratát ismertette az *ügyvezető*, amelyet az egyesület is megkapott másolatban.

Ez a beadvány a középfokú erdészeti szakoktatás újból való megindítását, a középfokú erdészeti tisztviselői testület megszervezését, tagjai részére külön kezelési körzetek létesítését, az 1935:IV. t.-e. 308. §-ban biztosított gazdaságvezetői munkakörnek 5000 kat. holdig való kiterjesztését és a középfokú testületbe való átminősítés lehetőségét kéri a miniszter úrtól.

Miután ezeket a kérdéseket éppen olyan beható tárgyalás alá kell vonni, mint a *MEVME* felterjesztését, az ügyvezető azt javasolta, adja ki az igazgatóválasztmány a középiskolások felterjesztését is a legutóbbi választmányi ülésen alakított külön bizottságnak és csak a bizottság jelentésének meghallgatása után foglaljon ebben az ügyben állást.

Ezzel kapcsolatosan az ügyvezető bemutatja az egri érseki uradalom erdőfelügyelőségének és *Batthyányi-Strattmann* herceg nagykanizsai erdőhivatalának a beadványát, amelyek az erdészeti altisztekben egyre erősebben mutatkozó hiányra és az uradalmak nevelte — a gyakorlatban rendszerint a legjobban megfelelő — gyakorlati szakiskolai kiképzésének a nehézségeire való hivatkozással, a régi erdőőri *szakvizsga visszaállítását kéri*.

Miután a jelenleg működő 2 alerdész-szakiskola valóban nem elegendő az altisztekben mutatkozó szükséglet fedezésére és belátható időn belül arra sem lehet számítani, hogy a hiányt a kormány több szakiskola felállításával pótolhassa, az *ügyvezető* azt javasolta, kérje az egyesület az erdőmérnökhány megszüntetése ügyében teendő felterjesztésében az erdőőri szakvizsga ideiglenes visszaállítását is a miniszter úrtól.

Az igazgató-választmány az ügyvezető mindkét javaslatát egyhangulag magáévá tette.

A *títkár* bemutatta a Nemzetközi Erdészeti Központ igazgatójának hozzá intézett levelét, amelyben az egyesület részéről a központnak adományozott könyvekért kifejezett köszönetének a tolmácsolását kéri.

Ezután *Roth* Gyula egyetemi tanárnak a levelét mutatta be a *títkár*, amely arról értesíti az egyesületet, hogy az 1936. évi nemzetközi erdészkongresszus alkalmával Magyarországon járt finn erdészek meleghangú táviratban fejezték ki jókívánataikat magyar kartársaiknak Erdély visszacsatolása alkalmával.

Indítványára a választmány egyhangulag úgy határozott, hogy az egyesület nevében külön is megköszöni a finn kartársaknak jóleső szívélyes üdvözlétüket.

Ezután a *títkár* a Bácskai Gazdasági Egyesület és a „Sajtószolgálat” nevű figyelő és hirdetésközvetítő vállalat átiratát ismertette, amelyek az Erdészeti Lapok-nak cserepéldányként való megküldését kéri.

Miután az előbbi teljesítése az anyaországtól elszakított magyarság érdekeinek a szolgálatát jelenti, a második ajánlat kapcsán pedig az egyesület állandó tájékoztatást kapna az erdészeti kérdésekről a hazai folyóiratokban megjelent cikkekről, a csereviszony elfogadását javasolta, amihez az igazgató-választmány egyhangulag hozzájárult.

Végül bejelentette a *títkár*, hogy felvételüket kérték az egyesületbe: dr. *Geist* Gáspár nagybirtokos, dr. *Sárhözy* László ügyvéd, továbbá *Auerswald* Emil, *Iby* Gábor, *Krausz* János, *Lonkay* János és *Madas* András erdőmérnökök.

Javaslatára az igazgató-választmány valamennyi jelentkezőt egyhangulag az egyesület tagjai sorába iktatta.

Egyéb tárgy híján az elnök az ülést berekesztette.